адміністративному і кримінальному провадженні, специфічній профілактичній та розшуковій діяльності. В той же час така юрисдикційна діяльність часто стикається з необхідністю вирішення низки питань приватноправового характеру [5, с. 36].

Так відносини, що виникають під час здійснення органами Національної поліції своєї діяльності можуть носити майновий характер – з одного боку стосовно питань власності закріпленого за ними майна, з іншого стосовно питань нанесення майнової шкоди громадянам під час безпосереднього здійснення співробітниками своєї діяльності, або самому співробітнику. Іноді співробітники правоохоронних органів України під час виконання своїх обов'язків стають учасниками особистих немайнових відносин, як-то ділова репутація, честь та гідність співробітника, або ціла низка особистих немайнових прав громадян, які тим чи іншим чином було порушено. Крім того співробітники кадрів Національної поліції України можуть бути учасниками чи стороною в цивільному процесі. Вище було перелічено лише певну частку приватноправових відносин, що виникають між правоохоронцями та іншими учасниками. Таким чином, необхідність наявності досить глибоких та впевнених знань у майбутніх працівників Національної поліції України в галузі правового регулювання приватноправових відносин є очевидним. Враховуючи основну мету діяльності Вищих навчальних закладів системи МВС України, зазначену в Положенні про вищі навчальні заклади МВС – забезпечення умов, Положення про вищі навчальні заклади МВС необхідних для отримання особою вищої освіти, підготовка фахівців для органів і підрозділів МВС, інших органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій України [3], зазначимо, що питання надання майбутнім правоохоронцям високого рівня знань в галузі не лише спеціальних наук, що безпосередньо стосуються їх діяльності, а й науки, що охоплює приватноправові відносини, які виникають за їх участю є вкрай важливим. На сьогодні такі знання надаються. Вищими навчальними закладами системи МВД, створені відповідні кафедри та наукові гуртки, випускається ряд відповідної літератури, однак на нашу думку питання вдосконалення системи викладання цивільно-правових дисциплін майбутнім кадрам Національної поліції потребує відповідної уваги та детального вивчення і дослідження з метою подальшого вдосконалення цього процесу та досягнення поставлених завдань.

Список бібліографічних посилань

1. Про вищу освіту : закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради України.* 2014. № 37–38. Ст. 2004.

2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України.* 2015. № 40–41. Ст. 37.

3. Про затвердження Положення про вищі навчальні заклади МВС : наказ МВС України від 11.03.2008. *Офіційний вісник України.* 2008. № 21. Ст. 615.

4. Андрєєв А. В. Особливості підготовки поліцейських кадрів у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. Підприємництво*, господарство і право.* 2017. № 6. С. 100.

5. Цивільне право в Україні : курс лекцій : у 6 т. Т. 1. / за ред. Р. Б. Шишки та В. А. Кройтора. Харків : Еспада, 2004. 417 с.

Одержано 06.11.2017

УДК 351.74

Євген Сергійович ГІДЕНКО,
викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;
Софія Андріївна МАЛЯРЕНКО,
курсант 2 курсу факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

З ІСТОРІЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ У ХАРКОВІ ТА УКРАЇНІ

Харківський Національний університет внутрішніх справ – єдиний багатопрофільний вищий учбовий заклад системи МВС України – був створений постановою Кабінету Міністрів України 22 листопада 1994 р. Історія університету обчислює 23 роки, проте сучасні беззастережні успіхи

© Гіденко Є. С., Маляренко С. А., 2017

цього провідного вищого учбового закладу МВС України ґрунтуються на десятиліттях розвитку міліційної освіти в Харкові, розпочинаючи ще з часу, коли це місто є столиця радянській Україні. Безперечно, враховувався і дореволюційний досвід підготовки поліцейських кадрів.

Розробка питання про підготовку кадрів робітничо-селянської міліції УРСР почалася ще в 1920 р. Перші курси міліціонерів і молодшого командного складу були створені в Харкові в 1921 р. Вже наступного року курси були перепрофільовані на підготовку виключно командного складу, а з часом в Харкові відкривається Всеукраїнська школа міліції і карного розшуку (через деякий час її перевели в Київ). У Харкові залишилася окружна школа міліції. В післявоєнний період до 1983 р. в Харкові працювала Міжобласна школа молодшого і середнього начальницького складу міліції. У 1983–1990 рр. готували фахівців Вищі курси МВС СРСР, на базі яких був утворений Спеціальний факультет МВС України при Українській юридичній академії. Відкриття сучасного міліцейського ВНЗ в Харкові спричинило затвердження постанови Верховної Ради України «Про невідкладні заходи по зміцненню законності і правопорядку в республіці» (листопад 1990 р.).

Упродовж 1994–1999 рр. науковці університету взяли участь в підготовці понад 120 законопроектів, надали за запитами органів внутрішніх справ, комітетів Верховної Ради України, Харківської обласної державної адміністрації і міської Ради, інших органів державної виконавчої влади і місцевого самоврядування декілька сотень наукових консультацій відносно проходження кримінальної справи, кваліфікації злочин, а також з питань захист право і законний інтерес громадянин.

Ідея створення Української поліції з'явилася в 2012 році і набула особливої актуальності, коли міністр внутрішніх справ виразив інтерес до створення нової патрульної поліції замість міліції. Проект повинен перетворити систему МВС України на більш модернізовану і зробити її ще більше централізованою, що, в цілому, вписалося в загальну концепцію централізації влади на Україні. Упродовж подальших років періодично з'являлася інформація про все-таки можливе здійснення реформи і створення Національної поліції [1].

23 вересня 2014 було оголошено, що в ході реформи МВС міліція буде перетворена в «Національну поліцію», а ГУБОП, транспортна і ветеринарна міліція «будуть виключені із структур МВС» [2]. У жовтні 2014 міністр внутрішніх справ Арсен Аваков підтвердив, що в ході реформи будуть ліквідовані Управління по боротьбі з організованою злочинністю, транспортна і ветеринарна міліція «і ще цілий ряд підрозділів».

7 листопада 2015 року, в Україні офіційно припинила існувати міліція, в силу вступив Закон «Про Національну поліцію» [3].

Законом визначається, що національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримці громадську безпеку і порядку. Діяльність поліції спрямовується і координується Кабінетом Міністрів через Міністра внутрішніх справ.

Майбутні поліцейські вивчають право, оформлення ДТП, складання протоколів, наркотики, вибухонебезпечні речовини. Окремим блоком йдуть лекції із стресостійкості, партнерству, навичкам комунікації, толерантності. Всього 25 предметів. До речі, конкурс проходять і викладачі. Хтось з них працює безпосередньо в академії, є представники громадських організацій і навіть фахівці із США. Американці «натаскують» українських інструкторів з тактичної підготовки, а ті, у свою чергу, вчать підопічних тому, як зупиняти машини, як оглядати підозрюваних, як правильно проводити обшуки, як захищати себе. Навчають також поводженню зі зброєю.

При вступі на лави українських поліцейських, «абітурієнти проходять тестування, здають фізичну підготовку – віджимаються, підтягуються на перекладині. Вже на першому етапі йде серйозний відбір. Втім, навіть якщо вступні іспити пройдені успішно, немає гарантії, що вас не відрахують. З центру можуть відрахувати за неуспішність і систематичне порушення дисципліни.

Велика увага приділяється фізичній підготовці. Юнаки і дівчата тренуються разом, алгоритм виконання базових прийомів (їх близько 60) прописаний в окремому наказі. Для глибшого навчання використовуються гумові муляжі ножів і пістолетів. Освоїли базу – можна переходити до моделювання типових ситуацій: троє на одного, вхід у будівлю, конвоювання підозрюваного, знешкодження супротивника. Загальну фізпідготовку при цьому ніхто не відміняв: човниковий біг, вправи на прес, віджимання, підтягування на перекладині, перекиди.

На основах спецтехніки слухачів навчають розбиратися в предметах, з якими вони працюють і які нерідко рятують їм життя. З чого роблять бронежилети, чим відрізняється другий клас

захисту від п'ятого, які травми можна отримати від сильного динамічного удару – ці знання допомагають зберігати себе і колег у безпеці. На полігоні слухачам пояснюють, як поводитися в типових ситуаціях – від оточення зупинки з вибуховим пристроєм до посадки і висадки затриманого в автомобіль. Складанню рапортів і оформленню іншої документації учать в учбових аудиторіях [4].

Сучасна історія української поліції відкрила в її формуванні нову сторінку – міжнародне співробітництво за різними напрямами діяльності, зокрема в підготовці висококваліфікованих кадрів. Розвиваючи міжнародне співробітництво з правоохоронними органами країн близького та далекого зарубіжжя, керівництво МВС основними цілями підготовки кадрів розглядало: створення умов і можливостей для ознайомлення й застосування зарубіжного практичного досвіду організації навчання, визначення та розвиток напрямів діяльності щодо підвищення якості підготовки кадрів для правоохоронних органів на рівні світових стандартів; оцінку результатів такої підготовки, вдосконалення організації навчального процесу; здійснення наукових досліджень з питань організації правоохоронної діяльності, боротьби зі злочинністю тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Ластович Д. М. Місце та значення поліцейських послуг в діяльності національної поліції. *Форум права.* 2016. № 1. С. 141–146. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_l_25.pdf (дата звернення: 01.11.2017).

2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/580-19 (дата звернення: 01.11.2017).

3. Про затвердження Положення про Національну поліцію : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/877-2015-п (дата звернення: 01.11.2017).

4. Чим відрізнятиметься нова поліція: головні факти. 06.07.2015. URL: http://lviv.vgorode.ua/news/sobytyia/263243-chymvidrizniatymetsia-nova-politsiia-holovni-fakty (дата звернення: 01.11.2017).

Одержано 03.11.2017

УДК 378.14

Тетяна Григорівна ГЕРАЩЕНКО,
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5918-2019

ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ РАЦІОНАЛЬНОСТІ У СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ

Нинішня система вищої освіти в Україні перебуває у стані реформування, підвищуються вимоги до якості підготовки фахівців, зокрема до сформованих у них ключових компетенцій. Набуті у навчальному закладі знання мають стати фундаментом цілісного світосприйняття та світорозуміння та спонукати виробленню наукового світогляду молодих спеціалістів. При комплексному підході це має підвищити якість вищої освіти в Україні і стати запорукою успішної конкурентоспроможності випускників юридичних вищих навчальних закладів на ринку праці.

Випускник вищого навчального закладу повинен мати здатність до здійснення науково-дослідного пошуку. Тому у процесі підготовки фахівця належна увага має приділятись формуванню у студента наукової раціональності. Наукова раціональність – це алгоритм пошуку істини у дослідженні того чи іншого явища дійсності; досконале володіння понятійно-категоріальним апаратом; оволодіння методологією наукового дослідження; система цінностей, що надихає людину до подальшої творчої діяльності.

Наукова раціональність майбутніх фахівців, на нашу думку, має реалізуватись через аксіологічну та прагматичну складову. Перша формується у процесі засвоєння студентами філософських дисциплін. У формуванні прагматичної складової суттєву роль відіграють соціально-економічні та юридичні дисципліни.

© Геращенко Т. Г., 2017